

A SÁRKÁNYVERŐ JUHÁSZBOJTÁR

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon túl, az Óperenciás-tengeren, de még az üveghegyeken is túl, volt egyszer egy juhászbojtár. Bendegúznak hívták.

Bendegúz árva gyerek volt, apa és anya nélkül nőtt fel, szülei még egészen kisgyermek korában meghaltak, már nem is emlékezett rájuk igazán. A helybéliek ezért őt csak Árvai Bendegúznak hívták. A falu jó szándékú emberei nevelték őt fel. Bendegúz volt a falu legszegényebb legénye, de mégis jó sora volt. A gazdák juhait őrizte nap mint nap, kint a kerek erdő szélén, a dűsfüvű legelőn. Mikor a juhokat kiterelte a falu portáiról a legelőre, fizetség gyanánt kapott egy-egy szelet szalonnát, hozzá pedig vastag karéj, jó illatú, frissen sült cipót. Ez volt a fizetsége, amit a helybéli gazdák adtak reggelente a juhászbojtárnak. Mellé egy-egy kancsó friss tejet kapott, néha egy-egy vöröshagymát is, hogy ízletesebb legyen számára az elemózsia. Több nem is kellett néki, másra nem volt szüksége, mit kezdett volna véle? Egész nap a friss levegőn, az erdő szélén heverészett, fél szemmel vigyázta a nyáját, miközben hanyatt fekve nézte az égen úszó csodaszép felhőket. Kell ennél jobb élet egy árvagyereknek? Gondolatai ilyenkor messze-messze, nagyon messze kalandoztak. Bendegúz nem volt már éppen gyerek, közelebb volt a húshoz, mint a tizenkilenchez, s mintha vékonyka bajusz is pelyhedzett volna az orra alatt. Szerelmes volt az istenadta, de nagyon ám! Mariskának hívták a szerelmét, aki egy módos helybéli gazda legkisebb lánya volt a három közül. A lány szülei nem nézték ezt jó szemmel, merthogy nővérei után gazdag legényt szántak legkisebb lányuknak is.

Történt egyszer, hogy Bendegúzra ráesteledett a legelőn, a délutáni ábrándozás közepette. Észre sem vette, mennyire elszaladt az idő. Sebtében megszámolta a nyáját. Megszámolta egyszer is, többször is, sokszor is, és bizony nagy híja volt néki. Nem mert így hazamenni, merthogy a gazdák jól elverték volna rajta a port, amiért ilyen hanyagul őrizte a reá bízott jószágokat. Miközben bűnük eresztette fejét, és az orrát lógatta, teljesen ráesteledett. Gondolt egyet, és bánatában ott hagyott csapot, papot, nyáját, legelőt, majd pedig len belevetette magát a sűrű, sötét erdőbe.

A juhokért maguk a gazdák menesztettek sebtében három embert, és amikor megtudták, hogy az állatok nagy része elveszett, éktelen nagy haragra gerjedtek. Azt kívánták, bárcsak kerüljön egyszer a kezük ügyébe az a léhűtő juhászbojtár! Jól ellátnák a baját, az egyszer bizonyos! Egyetlen ember volt csak nagyon szomorú a faluban, Mariska. Egész este és éjjel várta haza Bendegúzt, de ő csak nem érkezett meg. Sem este, sem éjszaka, sem reggel.

Eközben Bendegúz egyre beljebb és beljebb verekedte magát az erdőben. Alig látott tovább az orránál. Egyszer csak valami zajt hallott. Jobban körülnézett, és lám, egy róka volt az.

- Mi járatban a sűrű, sötét erdőben juhászbojtár? – kérdezte a róka Bendegúzt.

- Hát, te meg honnan ismersz engem? – kérdezte a legény.

- Ki ne ismerné Bendegúzt, a juhászbojtárt? Sokszor találkoztunk már, csak te soha nem vettél észre engem. Mi történt? Miért hagytad ott a nyáját? Nem félsz, hogy híja lesz így, mire hazaérsz a jószágokkal?

- Ne is kérdezd, róka koma! Dehogy megyek én haza, mikor majdhogynem a fele hiányzik a nyájnak! Mit kapnék otthon a gazdáktól! Jól ellátnák a bajomat, az egyszer biztos!

- Akkor most mihez kezdesz?

- Elmegyek szerencsét próbálni, hátha akad egy falucska a sűrű, sötét erdőn túl, ahol még nem hallották hírét annak, hogy mi történt. Ott talán meghúzhatom magam addig, amíg lecsillapodnak odahaza az indulatok. Talán még munkát is kaphatok, amiért cserébe szállást, és némi élelmet adnak, hogy éhen ne haljak.

- Hát, járj szerencsével juhászbojtár! – mondta róka koma, és hagyta útjára menni Bendegúzt.

Bendegúz pedig csak ment, mendegélt, egyre beljebb az erdőben. Nagyon elfáradt, alig látott már valamicskét, pedig éppen telihold volt, így hát egy fa tövében leterítette subáját, és leheveredett. Alighogy lehajtotta fejét, azon nyomban mély álomba szenderült.

Szépeket álmodott. Álmában egy öregapóval találkozott. Egy kerek kút mellett álltak.

Az öregapó megkérdezte:

- Tudnál-e nekem segíteni, juhászbojtár?

- Aztán miben segíthetnék én neked, öregapó?

- Nagy bánat ért engemet, fiam! Legkisebb unokámat elrabolta a hétfejű sárkány! Bár csak olyan fiatal és erős lennék, mint te! Tüstént útnak indulnék, és elbánnék azzal a fenevad-dal! De nekem már a járás is nehezemre esik, megküzdeni pedig nem tudnék véle. Még egyetlen fejével sem, nemhogy mind a héttel! De te fiatal, és erős legény vagy, talán tehetnél egy próbát. A gonosz sárkány egy tó mélyén lakik, egy víz alatti barlangban, ötnapi járásnyira innen, oda vitte magával az én legkisebb unokámat.

- Szívesen segítenék neked, öregapó. De sajnós, nem tehetem. Az elveszett becsülete-met keresem, előbb azt kell megtalálnom. Különbön örökké földönfutó leszek, soha nem me-hetek haza az én kis falumba kedvesemhez, Mariskámhoz.

- Ha segítesz, akkor talán én is a segítségedre lehetek neked – mondta az apóka. Addig is adok neked egy varázsgyűrűt, és ezt a husángot. Ha bajba kerülsz, forgasd meg ujjadon a varázsgyűrűt, vagy vedd ki a tarisznyádból a husángot. Meglásd, segítségedre lesznek!

Egyezséget kötöttek hát, és elbúcsúztak egymástól. Bendegúz ment, mendegélt, és lám, csodák csodájára az ötödik napon egy hatalmas tóhoz érkezett, amelynek nem látta sem a szé-lét, sem a hosszát, sem a túlsó partját. Egy hosszú, nagyon hosszú híd vezetett a tó közepe felé. Bendegúz elindult rajta. Tudta, hogy ott vár majd rá az igazi erőpróba. Másfél napi járás-ba telt, mire a híd végére érkezett. Valóban, egy gyönyörű sziget várta ott őt. Ám a sárkányt hiába kereste. Hírét, hamvát sem találta. Megforgatta hát ujján a varázsgyűrűt. Csodák csodá-jára a gyűrű megszólalt:

- Mit kívánsz kedves gazdám? – kérdezte Bendegúzt.

- Azt kívánom, hogy teremjék itt a hétfejű sárkány a tó fenekéről! – mondta Bendegúz.

Alighogy ezt kimondta, a hatalmas sárkány egy szempillantás alatt ott termett előtte. Bendegúz először megrettent, földbe gyökeredett a lába, mert látta, hogy saját erejéből nem győzheti le a sárkányt. Elővette hát tarisznyájából az öregapótól kapott husángot.

- Üssed, üssed husángocskám! – parancsolta Bendegúz a husángnak. No, annak sem kellett többször mondani! Ott ütötte a sárkányt, ahol csak tudta! A sárkány hét feje pedig csak kékül-zöldült, reszketett, mint a nyárfalevél. Kérlelte is a legényt:

- Kérlek, ne bánts! Tudom, hogy a lányért jöttél, inkább felhozom néked, a tó fenekén lévő barlangomból. Csak tedd vissza a tarisznyádba a husángot. Így is történt.

A lány szebb volt, mint azt Bendegúz gondolhatta volna.

- Rendben van sárkány. Teljesítetted, amit megígértél. Most pedig menj vissza a tó fenekére, és ne is lássalak többet, sem én, sem senki más! Én pedig cserében megkímélem az életedet. Így is történt. A sárkányt azóta sem látták többé.

Bendegúz pedig kézen fogta a lányt, és elindult véle haza, az öregapóhoz. A hetedik napon oda is érkeztek.

Volt ám nagy öröm! Az öregapó elmesélte, hogy ő valójában egy hatalmas birodalom királya, de amikor a sárkány elrabolta három unokája közül a legkisebbet, őt is átokkal sújtotta. Mindaddig szegény emberként kellett élnie, és mutatkoznia, amíg valaki ki nem szabadítja legkisebb unokáját a hétfejű sárkány fogságából.

És lám, csodák csodájára egy hatalmas palotában találták magukat. Az öregapó teljes királyi pompában, bíborban, bársonyban ült a trónszéken, mellette pedig három unokája, a három csodálatos királylány. Egyik szebb, mint a másik! Köztük pedig a legkisebb, aki most talán még szebb volt, mint amikor Bendegúz kiszabadította őt a hétfejű sárkány rabságából. A Napba lehetett nézni, de rá ugyan nem!

Bendegúz pedig úgy hanyaték vágódott csodálkozásában, hogy három itatós cseber vizet mind ráöntöttek, mégsem tudott feleszénkedni. Mikor aztán végül magához tért nagy ámulatából, illendő búcsút vett vendéglátóitól, a csodaszép királylányoktól, köztük a legkisebbtől, és őfelségétől, a királylányok nagyapjától. Hiába kérlelték, hogy maradjon még, nem volt maradása. Néki szerelméhez, Mariskához kellett mennie, mert majd meghasadt a szíve, annyira vágyódott utána. A király ismét megköszönte Bendegúznak csodálatos cselekedetét, majd pediglen hálája jeléül, amiért kiszabadította legkisebb unokáját a sárkány rabságából, egy ládikót ajándékozott Bendegúznak. A ládikón egy lakat volt. Bendegúz kapott a királytól hozzá egy aranykulcsot. A király meghagyta néki, hogy csak akkor nyissa ki a ládikót, amikor a legnagyobb szükségben szenved. De csakis akkor!

Igen ám, de a mesének itt még nincsen vége! Éppen elindult volna a ládikóval, amikor egyszer csak felébredt Bendegúz. Világos nappal volt már, még a sűrű, sötét erdő fáin keresztül is áthatoltak az éltető nap sugarai. Bendegúz feltápázkodott, leporolta, majd vállára terítette subáját. Szomorúsággal töltötte el, hogy mindez csak álom volt, most pedig bujdoshat tovább, talán élete végéig. Most már nem csupán árva, de hazátlan is lett, s mindennek tetejébe még jobban vágyódott szerelme, Mariska után. Már-már indult volna tovább, lógott orral, keresvén a sötét, kerek erdő túloldalát, amikor észrevette, hogy egy ládikó van pontosan a lába előtt. Majdhogynem fölbukfencezett benne. Csodák csodájára, pontosan olyan, mint amilyet a királytól kapott álmában. Rajta a lakattal.

- Nocsak, hát mégsem csak álom volt? - gondolta. - Mikor lenne a legnagyobb szükségem segísre, ha nem most? Belenyúlt a zsebébe, és megtalálta az aranykulcsot. Pontosan illett a kulcs a ládikó lakatjába. Kinyitotta hát Bendegúz a ládikót, és lássatok csodát! Arany királyokkal volt az tele, több már nem is férhetett volna belé.

- Nem kell többé bujdosnom! – gondolta határtalan örömeben Bendegúz. Felkapta a ládikót, hóna alá csapta, és elindult véle vissza, a faluja irányába. Futott, futott, ahogyan csak a lába bírta, sőt még annál is gyorsabban.

- Hát ezt meg mi lelte? – nézett csodálkozva róka koma, amikor Bendegúz elszaladt mellette.

Mikor pedig a gazdák meglátták Bendegúzt, igencsak kezdett viszketni a tenyerük! El is látták volna a baját rögvest, ha Bendegúz nem aranykrajcárokkaal fizetett volna az általa okozott veszteségért. Bendegúz busásan megtérítette a kárukat, de meg ám! Kamatostul. Miután kifizette az eltévelyedett juhok árát, lássatok csudát: ismét színültig megtelt a ládikó aranykrajcárokkaal! És mivel többé már nem kellett tartania a gazdáktól, rohant is szerelméhez, Mariskához. Egymás nyakába borultak, még a könny is kicsordult a szemükből! Volt ám nagy boldogság! Mariskánál jobban csak Mariska szülei örültek, hiszen gazdaggá lett legény udvarolt immár legkisebb lányuknak.

Bendegúz építtetett magának egy gyönyörű házat a falu közepén, hét hónap és hét nap alatt. Megvásárolta az erdő melletti legelő felét, és vele egy egész nyáját is vásárolt magának, juhászbojtárral együtt. Ettől kezdve már csak annyi dolga volt, hogy időnként reá nézzen a juhászbojtárra, nehogy az a nyáj mellett elszenderedjék. Volt gondja arra is, hogy a gazdák bojtárját is ellenőrizze a legelő másik felén, nehogy kísértésbe essék, és úgy járjon, mint ahogyan ő járt húszévesen.

Bendegúz feleségül vette Mariskát, akkora lakodalmat csaptak, hogy messze földön híre kelt boldogságuknak. Volt ám nagy eszem-izsom, multság! A faluban mindenki hivatalos volt a menyegzőre, a legkisebbtől a legnagyobbig! Hét nap és hét éjjel tartott a lakodalom, üres kézzel pedig senki sem távozott az esküvőről. Két zsebre való aranyat kapott mindenki!

Bendegúz és Mariska szerelmének gyümölcseként tucatnyi gyermek született, öt lány és hét fiúcska. Úgy követték egymást, mint az orgonásípok! Mindegyikből tehetős, módos ember lett falujában, a lányok és a fiúk is kelendők voltak, de sohasem felejtették el, hogy édesapjuk egykoron egy egyszerű, szegény juhászbojtár volt. Ezért hát ők is egész életükben igyekeztek segíteni a legjobban rászorulókon.

Így éltek hát Bendegúzek békében, barátságban, boldogságban, és talán még ma is élnek, ha közben meg nem haltak.

Így történt, megtörtént. Ha nem hiszed, nosza, járj utána!

Vörös Barbara